

ZAŁĄCZNIK 1. TABELA WNIOSKÓW I REKOMEDACJI

TREŚĆ WNIOSKU	ELEMENTY RAPORTU KOŃCOWEGO, STANOWIĄCE PODBUDOWĘ WNIOSKU	TREŚĆ REKOMEDACJI	OBZAR TEMATYCZNY	ADRESAT	SUGEROWANY SPOSÓB WDROŻENIA	TERMIN WDROŻENIA (KWARTAŁ)	KLASA REKOMEDACJI
W1. Mając na uwadze, że: – zidentyfikowano wpływ gazyfikacji na rozwój społeczno-ekonomiczny na poziomie gmin, – zidentyfikowano wpływ zwiększania zużycia gazu w gospodarstwach domowych na poprawę jakości powietrza w skali lokalnej, – w regionach kraju słabiej rozwiniętych gospodarczo (PKB per capita) występuje istotnie niższe niż w regionach lepiej rozwiniętych zagęszczenie sieci gazowej i zużycie gazu ziemnego w gospodarstwach domowych per capita, a także znacznie wyższe zużycie gazu przez kluczowe sektory (przemysł i ciepłownictwo), – poziom zużycia gazu ziemnego w Polsce per capita, pomimo znacznego wzrostu odnotowanego w latach 2009-2017, nadal pozostaje na poziomie zaledwie 52% średniej UE, – głównymi determinantami wzrostu krajowego zużycia gazu ziemnego są uregulowania UE w zakresie ochrony powietrza i klimatu, a wzrost zużycia gazu ziemnego w Polsce jest ściśle powiązany z ograniczeniem zużycia węgla, – prognozowane zwiększenie krajowego zużycia gazu ziemnego będzie miało istotny wkład w osiągnięcie celów krajowych i UE wyznaczonych na 2030 r. w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, – prognozowane zwiększenie krajowego zużycia gazu ziemnego implikuje konieczność przeprowadzenia znaczących inwestycji w zakresie rozwoju i modernizacji sieci przesyłowej i dystrybucyjnej, zwiększenia pojemności magazynowej,	Rozdziały 2-7	R1. Wskazane jest objęcie wsparciem ze środków UE w perspektywie finansowej 2021-2027 w budowę i modernizację infrastruktury przesyłowej, dystrybucyjnej i magazynowej gazu ziemnego.	energetyka	Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada UE, MiiR	Przyjęcie odpowiednich zapisów w ramach rozporządzeń dla polityki spójności na lata 2021-2027 oraz na poziomie rozporządzeń krajowych	I kwartał 2020 r.	Horizonta I, strategiczna

TREŚĆ WNIOSKU	ELEMENTY RAPORTU KOŃCOWEGO, STANOWIĄCE PODBUDOWĘ WNIOSKU	TREŚĆ REKOMENDACJI	OBSZAR TEMATYCZNY	ADRESAT	SUGEROWANY SPOSÓB WDROŻENIA	TERMIN WDROŻENIA (KWARTAŁ)	KLASA REKOMENDACJI
– zidentyfikowano zawodności rynku wskazujące na potrzebę wsparcia ze środków publicznych projektów z zakresu przesyłu i dystrybucji gazu ziemnego, które nie generują zysku, natomiast są potrzebne z ze względu na pożądane korzyści społeczno-ekonomiczne i środowiskowe, – brak dofinansowania projektów infrastruktury gazowej może mieć wpływ na przyrost opłat za usługę przesyłu i dystrybucji gazu ziemnego, a tym samym wpłynąć może na pogłębienie się zjawiska ubóstwa energetycznego w Polsce, można wnioskować, że wsparcie inwestycji z zakresu modernizacji i rozwoju sieci przesyłowych i dystrybucyjnych oraz magazynów gazu ziemnego, przyczyni się do: – wyrównywania różnic w rozwoju społeczno-ekonomicznym regionów; – zmniejszania dysproporcji rozwojowych między Polską a lepiej rozwiniętymi krajami UE; – realizacji celów polityki energetyczno-klimatycznej UE; – poprawy jakości powietrza.							
W2. Projekty obejmujące budowę jednostek wysokosprawnej kogeneracji zasilanych gazem ziemnym, charakteryzują się najniższym w skali I osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 nakładem środków UE na jednostkę redukcji emisji CO₂ (224 PLN/tonę redukcji emisji CO₂/rok). Co istotne, projekty te charakteryzują się także wyższą niż projekty obejmujące jednostki kogeneracji zasilane biomasą efektywnością wykorzystania środków UE, zarówno w odniesieniu do efektów rzeczowych, jak i – co ważniejsze – do efektów ekologicznych, obejmujących zmniejszenie zużycia energii pierwotnej i redukcję emisji CO₂. Finansowanie ze środków publicznych wyłącznie systemów opartych	Rozdział 2.3, 3	R2. Wskazane jest objęcie wsparciem ze środków UE w perspektywie finansowej 2021-2027 inwestycji w budowę jednostek kogeneracyjnych zasilanych gazem ziemnym, zastępujących węglowe źródła energii cieplnej.	energetyka	Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada UE, MiR	Przyjęcie odpowiednich zapisów w ramach rozporządzeń dla polityki spójności na lata 2021-2027 oraz na poziomie rozporządzeń krajowych	I kwartał 2020 r.	Horyzonta Ina, strategiczna

TREŚĆ WNIOSKU	ELEMENTY RAPORTU KOŃCOWEGO, STANOWIĄCE PODBUDOWĘ WNIOSKU	TREŚĆ REKOMENDACJI	OBSZAR TEMATYCZNY	ADRESAT	SUGEROWANY SPOSÓB WDROŻENIA	TERMIN WDROŻENIA (KWARTAŁ)	KLASA REKOMENDACJI
o biomasę może prowadzić do niekorzystnych skutków gospodarczych oraz środowiskowych, co było widoczne w perspektywach finansowych 2004-2006 i 2007-2013, dlatego optymalny wydaje się zrównoważony (równoległy) rozwój systemów opartych o gaz i biomasę. Wyniki analiz wskazują także na bardzo wysoki potencjał kogeneracji gazowej w zakresie redukcji emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń, w tym NO_x, SO_x, CO i pyłów w efekcie zastępowania małych, lokalnych kotłowni, zarówno dostarczających ciepło sieciowe jak i przemysłowych, zasilanych niskiej jakości paliwami stałymi (głównie: węgiel, koks, miał węglowy). Dofinansowane inwestycje są niejednokrotnie zadaniami wpisanymi do lokalnych Planów Gospodarki niskoemisyjnej (PGN) oraz umożliwiają dostosowanie źródła do wymogów dyrektywy MCP, a także uzyskanie statusu efektywnego w rozumieniu dyrektywy 2012/27/UE o efektywności energetycznej. Zidentyfikowano jednak istotne zawodności rynku wskazujące na potrzebę wsparcia inwestycji w jednostki kogeneracji gazowej ze środków publicznych. Brak dofinansowania projektów może mieć wpływ na wzrost taryf za ciepło, a tym samym wpłynąć może na pogłębienie się zjawiska ubóstwa energetycznego w Polsce. Skala potrzeb inwestycyjnych, związanych z dostosowaniem krajowych średnich źródeł spalania do wymogów dyrektywy MCP do 2025 r. i 2030 r., jest znaczna, biorąc pod uwagę, że ok. 44% łącznej mocy źródeł MCP, tj. blisko 13 GW; zainstalowane jest w źródłach węglowych.							
W3. Wszystkie projekty z zakresu budowy lub modernizacji sieci przesyłowej i sieci dystrybucyjnej gazu ziemnego, dofinansowane w POIiŚ 2014-2020, wykazują brak opłacalności finansowej, nawet po uwzględnieniu dotacji. Główną przyczyną braku opłacalności projektów są wysokie nakłady	Rozdział 3	R3. Rekomendowaną formą wsparcia dla projektów z zakresu budowy i modernizacji sieci przesyłowych i sieci dystrybucyjnych gazu ziemnego (projekty	energetyka	MiIR, ME	Przyjęcie odpowiednich zapisów w POIiŚ 2021-2027	IV kwartał 2020 r.	Programo wa, operacyjn a

TREŚĆ WNIOSKU	ELEMENTY RAPORTU KOŃCOWEGO, STANOWIĄCE PODBUDOWĘ WNIOSKU	TREŚĆ REKOMENDACJI	OBZAR TEMATYCZNY	ADRESAT	SUGEROWANY SPOSÓB WDROŻENIA	TERMIN WDROŻENIA (KWARTAŁ)	KLASA REKOMENDACJI
inwestycyjne oraz związane z nimi wysokie koszty eksploatacji (podatek od nieruchomości) przy niewielkich przychodach związanych z przyrostem usługi przesyłowej lub dystrybucyjnej. Taryfa przesyłowa nie jest wrażliwa na długość trasy przesyłanego gazu z punktu wejścia do punktu wyjścia (opłata stała zależna jedynie od wielkości zamówionej mocy), natomiast taryfa dystrybucyjna nie obciąża nowych odbiorców poniesionymi nakładami inwestycyjnymi na ich podłączenie, tylko wpływa na taryfę w następnych latach dla wszystkich odbiorców danej sieci dystrybucyjnej gazu. Dopiero uwzględnienie kosztów i korzyści ekonomicznych powoduje uzyskanie efektywności ekonomicznej omawianych projektów. Do najważniejszych z nich można zaliczyć: zapewnienie bezpieczeństwa dostaw, zmniejszenie strat związanych z ograniczeniami zasilania, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, wpływające na poprawę stanu środowiska i zdrowia mieszkańców, wpływy dla gmin z tytułu podatku od nieruchomości, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionów, umożliwienie dywersyfikacji źródeł energii. Zidentyfikowane zawodności rynku obejmują: zawodność konkurencji w zakresie cen nośników energii (konieczność konkurowania z subsydiowanym węglem), występowanie istotnych efektów zewnętrznych (wymienione wcześniej korzyści społeczno-ekonomiczne), istnienie dóbr publicznych (bezpieczeństwo energetyczne, czyste powietrze) oraz politykę taryfową istotnie ograniczającą możliwość wygenerowania zysku z inwestycji.		niegenerujące zysku) jest bezzwrotna dotacja.					
W4. Doświadczenia z działania 1.7.1 POIiŚ 2014-2020 wskazują, że projekty obejmujące zastąpienie starego źródła węglowego jednostką kogeneracji gazowej wykazują brak opłacalności finansowej, a wielu z nich wielu analizowanych projektach FRR/C jest ujemne, co	Rozdział 3	R4. Rekomendowaną formą wsparcia dla projektów z zakresu budowy i jednostek kogeneracyjnych zasilanych gazem ziemnym, zastępujących węglowe źródła energii cieplnej, jest dotacja lub – w	energetyka	MiR, ME	Przyjęcie odpowiednich zapisów w POIiŚ 2021-2027	IV kwartał 2020 r.	Programowa, operacyjna

TREŚĆ WNIOSKU	ELEMENTY RAPORTU KOŃCOWEGO, STANOWIĄCE PODBUDOWĘ WNIOSKU	TREŚĆ REKOMENDACJI	OBSZAR TEMATYCZNY	ADRESAT	SUGEROWANY SPOSÓB WDROŻENIA	TERMIN WDROŻENIA (KWARTAŁ)	KLASA REKOMENDACJI
oznacza, że eksploatacja projektu powoduje utratę kapitału. Na brak opłacalności projektów ma wpływ wysoka konkurencyjność cenowa innych nośników energii (głównie węgla) względem gazu oraz także konserwatywna polityka taryfowa (koszt ciepła ma wysoki udział w budżetach gospodarstw domowych - temat wrażliwy społecznie). Zidentyfikowane zawodności rynku obejmują: zawodność konkurencji w zakresie cen nośników energii, występowanie istotnych efektów zewnętrznych (w tym: poprawa warunków i komfortu życia mieszkańców gmin objętych projektem, dzięki zmniejszeniu obciążenia środowiska efektami spalania dotychczas stosowanych, wysokoemisyjnych paliw; zmniejszenie ilości odpadów powstających w procesie produkcji energii; realizacja unijnych zobowiązań w zakresie redukcji emisji CO₂ i szkodliwych substancji do atmosfery; zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii i dywersyfikacja dostępnych w gminach źródeł energii cieplnej) istnienie dóbr publicznych (bezpieczeństwo energetyczne, czyste powietrze) oraz politykę taryfową istotnie ograniczającą możliwość wygenerowania zysku z inwestycji. Dodatkowo w sektorze ciepłownictwa systemowego obserwowany jest brak wystarczających środków kapitałowych i dostępu do taniego kapitału na rynku, słaba kondycja finansowa przedsiębiorstw ciepłowniczych, spadek popytu na ciepło sieciowe wskutek poprawy efektywności energetycznej budynków (koszty stałe będą rozkładać się na mniejszy wolumen sprzedanego ciepła, prowadząc do wzrostu kosztów jednostkowych, a w konsekwencji do wzrostu cen ciepła), zawodność konkurencji z indywidualnym ogrzewaniem budynków (piece zainstalowane w gospodarstwach domowych oraz wykorzystywane do tego celu paliwa nie są jak dotąd poddane regulacjom technicznym i jakościowym w zakresie emisyjności - jest		przypadku produkcji energii na potrzeby własne przedsiębiorstwa – pożyczka preferencyjna.					

TREŚĆ WNIOSKU	ELEMENTY RAPORTU KOŃCOWEGO, STANOWIĄCE PODBUDOWĘ WNIOSKU	TREŚĆ REKOMENDACJI	OBSZAR TEMATYCZNY	ADRESAT	SUGEROWANY SPOSÓB WDROŻENIA	TERMIN WDROŻENIA (KWARTAŁ)	KLASA REKOMENDACJI
to forma nieuczciwej konkurencji, która stawia ciepłownictwo systemowe na straconej pozycji). Istnieje prawdopodobieństwo, że część inwestycji uzyska rentowność w efekcie wejścia w życie <i>Ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji</i>, dzięki pozyskaniu wsparcia publicznego do produkcji energii elektrycznej w kogeneracji z mocy tej ustawy (system aukcyjny). Nadal jednak, szczególnie w sektorze ciepłownictwa systemowego, brak dostępu do kapitału może być kluczową barierą w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych.							
W5. Wyniki analiz wpływu gazyfikacji na jakość powietrza prowadzą do generalnego wniosku, że sama gazyfikacja, nawet dość intensywna, w polskich warunkach może nie być wystarczająca do rozwiązania problemu wysokiej koncentracji zanieczyszczeń w powietrzu. Jednak biorąc pod uwagę uwarunkowania techniczne i ekonomiczne, bez dalszej gazyfikacji oraz zwiększenia znaczenia gazu w sektorze indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej, trudno sobie wyobrazić szybki postęp w zakresie poprawy jakości powietrza. Szybki postęp w zakresie poprawy jakości powietrza wydaje się możliwy w przypadku intensyfikacji i sprzężenia na poziomie lokalnym działań dotyczących rozwoju sieci gazowej z innymi działaniami wpływającymi na poprawę jakości powietrza (termomodernizacja, wymiana pieców, zastosowanie OZE), przy czym najbardziej efektywne z punktu widzenia poprawy jakości powietrza, poza termomodernizacją i zastosowaniem OZE, wydaje się zastępowanie nieefektywnych pieców opalanych węglem, biomasą i olejem opałowym, systemami	Rozdział 4.2	R5. Wskazane jest ścisłe powiązanie instrumentów dotyczących ograniczenia emisji CO₂ oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza finansowanych ze środków publicznych (m.in. POliŚ, RPO, Program Czyste Powietrze oraz programy, które będą stanowiły ich kontynuację), z działaniami dotyczącymi rozwoju sieci gazowej (gazyfikacja gmin, rozbudowa sieci gazowej na terenie gmin) oraz lokalnymi uwarunkowaniami dotyczącymi możliwości zaopatrzenia w paliwo gazowe. Wskazane jest wprowadzenie ograniczeń w zakresie instalacji kotłów na paliwo stałe oraz kotłów olejowych na obszarach zgazyfikowanych lub planowanych do gazyfikacji oraz koordynacja czasowa komplementarnych instrumentów wsparcia. Wskazanie jest również stworzenie mechanizmu dofinansowania paliwa gazowego dla gospodarstw domowych o niskim progu	Energetyka, środowisko	MiIR, ME, MŚ	Przyjęcie odpowiednich zapisów w poszczególnych programach wsparcia	II kwartał 2020	Horyzonta I, operacyjna

TREŚĆ WNIOSKU	ELEMENTY RAPORTU KOŃCOWEGO, STANOWIĄCE PODBUDOWĘ WNIOSKU	TREŚĆ REKOMENDACJI	OBSZAR TEMATYCZNY	ADRESAT	SUGEROWANY SPOSÓB WDROŻENIA	TERMIN WDROŻENIA (KWARTAŁ)	KLASA REKOMENDACJI
grzewczymi wykorzystującymi gaz lub energię elektryczną.		dochodowym, które zdecydowały się na wymianę kotła na paliwo stałe lub kotła olejowego na kocioł gazowy.					
W6. Podstawową trudnością, na jaką napotykają beneficjenci przy realizacji projektów z zakresu rozwoju sieci dystrybucyjnej, jest długotrwałość postępowań administracyjnych związanych z lokalizacją inwestycji i uzyskaniem pozwolenia na budowę. O ile specustawa terminalowa w znacznym stopniu rozwiązuje ten problem dla gazociągów przesyłowych, to gazociągi i sieci dystrybucyjne pozostają bez tego typu ułatwień, co stanowi istotną barierę dla możliwości przyspieszenia procesów inwestycyjnych w obszarze dystrybucji gazu.	Rozdział 6.3	W6. Dla umożliwienia przyspieszenia procesu inwestycyjnego w obszarze dystrybucji pożądanym byłoby skrócenie czasu i centralizacja postępowań administracyjnych, ujednoczenie procedur, a także ew. rozwiązania specjalne związane z dostępnością terenu. W tym celu wskazane byłoby rozszerzenie zakresu oddziaływania specustawy terminalowej przynajmniej o kluczowe gazociągi dystrybucyjne mające charakter przesyłowy lub bezpośrednio współpracujące z sieciami przesyłowymi.	energetyka	MliR, ME, Pełnomocnik Rządu do spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej	Rozszerzenie zapisów <i>Specustawy terminalowej</i> lub przyjęcie odrębnych przepisów dla obszaru dystrybucji	I kwartał 2020	Pozasystemowa (zewnątrzna)